

Toimenpidealoite TPA 5/2024 vp

Juha Mäenpää ps ym.

Toimenpidealoite turpeen määrittämisestä uusiutuvaksi tai hiitaasti uusiutuvaksi biomassaksi vuotuisen kasvun osalta

Eduskunnalle

Turpeen ominaisuudet ovat ylivoimaiset Suomen energiahuollon turvaajana. Polttoaineena se on kotimainen ja parantaa siten energiaomavaraisuuttamme. Turve turvaa myös talouttamme. Lisäksi turve on hyvin varastoitavaa. Hallitusohjelman mukaan (HVK/2023/00450-1 muistio) energiaturpeen tuotanto varmistaa turpeen saatavuuden myös muilla huoltovarmuuskriittisillä aloilla, kuten ruuantuotannossa ja maataloudessa. Energiaturpeen käytöstä valtaosa tapahtuu lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitoksissa eli CHP-laitoksissa, jotka ovat aivan keskeisiä voimahuollon turvaajia erityisesti talvikaudella. Turve parantaa puun energiakäytön huoltovarmuutta. Turpeen ominaisuudet parantavat puun puhtaampaa palamista ja pidentävät siten polttokattiloiden elinikää. Turvetta tarvitaan polttoaineena, huoltovarmuuspolttoaineena, sekä kasvualustana kasvihuone- ja metsätaimituotannossa, kuivikkeena kotieläintaloudessa ja uusien tuotteiden raaka-aineena. Kasvu-, kuivike- ja energiaturve yhdessä muodostavat taloudellisesti kannattavan kokonaisuuden. Energiaturpeen tuotanto alentaa kuivike- ja kasvuturpeen hintaa turvaten kotimaista antibioottivapaata ruuantuotantoa ja edistää eläinten hyvinvointia. Turve on myös Suomessa yksi tärkeimpiä antibioottiresistenssin ehkäisijöitä.

Turvetta muodostuu Suomessa enemmän kuin sitä vuosittain käytetään. Suomessa on 9,08 miljoonaa hehtaaria turvemaata eli noin kolmannes Suomen maapinta-alasta. Siitä 0,6 prosenttia on turvetuotantoon käytettyä pinta-alaa. Keskimääräinen turpeen kerrostumisnopeus on 0,38 mm vuodessa painotettuna Geologian tutkimuskeskus GTK:n tutkimien soiden syvyysalueiden pintaalaan. Turpeen pitkäaikainen kerrostumisnopeus vaihtelee huomattavasti riippuen monista tekijöistä. Turpeen kerrostumisnopeus on suurempi Etelä- ja Länsi-Suomen rahkavaltaisilla soilla kuin Itä- ja Pohjois-Suomessa. Suurin turpeen keskimääräinen kerrostumisnopeus on 0,7—0,8 mm vuodessa Etelä- ja Länsi-Suomen rahkaturvevaltaisilla rannikkoalueilla ja pienin 0,24 mm vuodessa Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasoilla.

Eräs turpeen mainetta haittaava tekijä onkin edellä kerrottujen tosiasioiden vastaisesti sen poliittinen määrittely uusiutumattomaksi energiaksi. Asiasta on väännetty jo pitkään. Euroopan unionissa aiottiin alun perin jo vuonna 2000 määritellä Suomen turvevoimaloiden sähköntuotantoon käyttämät turvekuutiot uusiutuvaksi energianlähteeksi. Euroopan parlamentti hyväksyi 16.11.2000 europarlamentaarikko Eija-Riitta Korholan ehdotuksen, jossa turve luokiteltiin uudistuvaksi energianlähteeksi sen vuotuisen kasvurajaan asti. Ideana oli, että korjataan korot mutta ei kajota pääomaan. Korholan muutosesitys tuli Euroopan komission direktiiviesitykseen, joka sääteli uusiutuvista energianlähteistä tuotetun sähkön käytön edistämistä sisämarkkinoilla. Ko-

Valmis
5.0

Toimenpidealoite TPA 5/2024 vp

missio oli pitänyt turvetta tuohon asti fossiilisena polttoaineena, mutta se joutui tekemään parlamentin painostuksesta uuden esityksen. Päätös turpeen uusiutuvuudesta kaatui kuitenkin Euroopan unionin neuvostossa tammikuussa 2001 Suomen sitä vastustaessa.

Eduskunnan suuressa valiokunnassa äänestettiin 5.12.2000 turpeen määrittelemisestä uusiutuvaksi energianlähteeksi. Äänen mentyä tasan arpa ratkaisi. Tämän myötä valiokunta yhtyi tuolloisen hallituksen kantaan, jonka mukaan turvetta ei määriteltä uusiutuvaksi. Asian käsittely liittyi EU:n direktiiviin, jolla haluttiin suosia uudistuviin energianlähteisiin perustuvaa sähköntuotantoa.

Suomen luonnonsuojeluliiton mukaan turvetta ei luokitella Ruotsissa uusiutuvaksi eikä fossiiliseksi, vaan se on jotain siitä väliltä. Turvetta kuitenkin käytetään sähköä tuottavissa yhdistetyissä, puuta ja turvetta polttavissa laitoksissa. Tämän takia turve voi näissä tapauksissa saada uusiutuvan sähkön sertifikaatin.

Yksi tapa ryhmitellä energiamuodot on jakaa ne niihin, joissa poltetaan jotakin polttoainetta, sekä niihin, joissa ei polteta mitään. Kaikki, joissa poltetaan, aiheuttavat enemmän tai vähemmän hiilidioksidipäästöjä. Polttolaitoksen piipusta mitattuna eniten hiilidioksidia tuotettua lämpökilowattituntia kohden tulee poltettaessa puuta. Puun CO₂-päästöt (395 g/kWh) ovat siis tuotettua energiayksikköä kohden suuremmat kuin turpeella (379 g/kWh). Puu on kuitenkin sovitettu poliittisesti päästöttömäksi sillä verukkeella, että sadan vuoden kierrossa poltetu puu palautuu uudelleen kasvettuaan hiilinieluksi. Tilanne on turpeen kannalta epäreilu, minkä vuoksi asiaan tarvitaan muutos.

Turve on ainoa kotimainen, huoltovarma, säävarma ja helposti varastoitava energiamuoto, jota kannattaa polttaa muun muassa puun yhteydessä. Hallitusohjelman huoltovarmuuskirjauksen mukaan turve on osa huoltovarmuuttamme. Tämän johdosta katsomme viisaaksi, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin turpeen luokitteliseksi vähintään samalle tasolle kuin pohjoismaisissa verrokkimaissa. Huoltovarmuus ei ole pelkästään taloudellinen kysymys, vaan se antaa myös neuvotteluvaltteja kansainvälisillä neuvotteluareenoilla ja turvaa itsenäisyyttämme. Turpeen määrittely uusiutuvaksi tai hitaasti uusiutuvaksi biomassaksi olisi osa tätä kokonaisuutta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin turpeen määrittelemiseksi uusiutuvaksi tai hitaasti uusiutuvaksi biomassaksi vuotuisen kasvun osalta.

Toimenpidealoite TPA 5/2024 vp

Helsingissä 1.3.2024

Juha Mäenpää ps
Hannu Hoskonen kesk
Mauri Peltokangas ps
Ritva Elomaa ps
Sanna Antikainen ps
Juho Eerola ps
Markku Eestilä kok
Petri Huru ps
Vilhelm Junnila ps
Joakim Vigelius ps
Jari Koskela ps
Juha Hänninen kok
Veijo Niemi ps
Jorma Piisinen ps
Arja Juvonen ps
Mira Nieminen ps
Minna Reijonen ps
Mikko Savola kesk
Jari Ronkainen ps
Paula Risikko kok
Miko Bergbom ps
Sakari Puisto ps
Ville Vähämäki ps
Laura Huhtasaari ps
Sara Seppänen ps
Peter Östman kd
Jani Mäkelä ps
Pekka Aittakumpu kesk
Onni Rostila ps
Mikko Lundén ps
Mikko Polvinen ps
Kaisa Garedew ps
Jaana Strandman ps
Timo Vornanen ps
Antti Kangas ps
Ari Koponen ps
Rami Lehtinen ps
Teemu Keskiarja ps
Anne Rintamäki ps
Pia Sillanpää ps
Sebastian Tynkkynen ps
Antti Kurvinen kesk
Timo Mehtälä kesk
Vesa Kallio kesk

Toimenpidealoite TPA 5/2024 vp

Tuomas Kettunen kesk
Janne Jukkola kok
Heikki Autto kok
Marko Kilpi kok